

Yrkes högskolan

OMRÅDESANALYS 2024

Gruvor, stål- och metallproduktion

Myndigheten för yrkes högskolan

Innehållsförteckning

Inledning	3
Innehåll.....	4
Yrkeshögskolans utbildningsinriktningar.....	4
Avstämningar.....	4
Yrkeshögskolans statistik.....	5
Bedömning av platsernas utveckling.....	5
Gruvor, stål- och metallproduktion	6
Utfall ansökan 2023.....	7
Resultat från genomförda utbildningar.....	9
Regionalt utbud och regional efterfrågan.....	15
Bedömning av utvecklingen för nya platser med start 2025.....	21
Definitioner	22

Inledning

Det här är ett analysunderlag som visar hur myndigheten ser på utbildningarnas resultat, efterfrågan på kompetens och utvecklingen av utbildningsplatser inom en viss utbildningsinriktning – eller en gruppering av utbildningsinriktningar som har en koppling till varandra.

I underlaget presenteras statistik avseende pågående och beviljade utbildningsplatser, resultat för en utbildningsinriktning, eller en gruppering av utbildningsinriktningar samt information om efterfrågan. Varje presentation avslutas med en bedömning av hur myndigheten ser på utvecklingen av utbildningsplatser inom en viss utbildningsinriktning de kommande 3–5 åren och hur många platser som kan beviljas för start 2025.

Bedömningen bygger på en avvägning av vad som är rimligt att bevilja utifrån en rad faktorer, där de tre främsta är

- det ekonomiska utrymme som myndigheten beräknar ha för att bevilja statsbidrag och särskilda medel för programmen
- dimensionering av redan beviljade platser och pågående utbildningar
- efterfrågan på kompetens.

Det bör understrykas, att det kan finnas skillnader gentemot bedömningen och den efterfrågan på kompetens som finns. Myndigheten har begränsade medel och en mängd prioriteringar måste göras mellan samtliga utbildningsinriktningar. Det kan innebära att efterfrågan inte kan matchas med motsvarande antal utbildningsplatser. Andra faktorer kan också påverka och som leder till att det inte är rimligt att genomföra en ökning av en utbildningsinriktning.

Enligt förordningen (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan ska myndigheten analysera arbetsmarknadens behov av utbildningar inom yrkeshögskolan.

Målsättningen med områdesanalysen är att bidra till ökad transparens och tydlighet. Underlaget kan både hänvisas till inför det att en ansökan öppnar och vid bedömning och kan förhoppningsvis bidra till att skapa en röd tråd från den enskilda ansökan till myndighetens beslut. Det är värt att understryka att bedömningen av en utbildningsansökan väger in fler faktorer än just områdesanalyserna.

Innehåll

Strukturen är densamma för samtliga områdesanalyser. Varje områdesanalys innehåller följande information:

- utfall av årets ansökan och det nya utbildningsutbudet
- resultat från genomförda utbildningar
- beskrivning av efterfrågan på 3–5 års sikt
- regionalt utbud och regional efterfrågan
- bedömning av nya platser.

Yrkeshögskolans utbildningsinriktningar

Det finns drygt 200 utbildningsinriktningar inom yrkeshögskolan. Till varje utbildningsinriktning hör en SUN-kod som myndigheten har tagit fram genom att utgå från Svensk utbildningsnomenklatur (SUN). All statistik som presenteras är uppbyggd efter detta system.

Varje utbildningsinriktning leder till en yrkesroll eller flera närliggande yrkesroller. Det finns också utbildningsinriktningar som kategoriseras som "övriga" utbildningsinriktningar. Dessa övriga SUN-koder kan innehålla både specifika utbildningar för vilka det av någon anledning saknas en dedikerad inriktning, eller mer obestämbara utbildningar som inte passar in i några av de andra SUN-koderna.

Antalet utbildningsinriktningar kan förändras över tid. Myndigheten kan ta bort eller lägga till SUN-koder beroende på utvecklingen på arbetsmarknaden.

Avstämningar

I framtagandet av denna områdesanalys har avstämningar skett med olika berörda branscher eller andra relevanta aktörer som kan bidra till att ge en samlad bild av efterfrågan på kompetens på nationell och regional nivå.

Yrkeshögskolans statistik

Det finns en hel del statistik om yrkeshögskolan och för den som vill veta mer hänvisas till myh.se och scb.se.

Här presenteras endast en begränsad del och det statistiska underlaget som tas upp är

- statistik över pågående och beviljade utbildningsplatser per utbildningsinriktning
- examensgrad från avslutade utbildningar per utbildningsinriktning
- andel i arbete från avslutade utbildningar per utbildningsinriktning
- arbetets överensstämmelse med utbildningen per utbildningsinriktning
- utnyttjade platser per utbildningsinriktning.

Statistik över pågående och beviljade utbildningsplatser utgör en grund för dimensionering av nya utbildningsplatser. Det som är särskilt relevant att visa i detta sammanhang är statistik över platser per slutår, för att illustrera vilket utflöde av kompetens som utbildningarna kan bidra med per år om alla beviljade platser utnyttjas.

Statistiken visar också var i landet beviljade utbildningar är placerade. Utbildningar inom yrkeshögskolan ska ha en utifrån arbetslivet lämplig regional placering och den regionala efterfrågan är en viktig aspekt vid beviljandet av nya platser.

Examensgrad, andel i arbete, arbetets överensstämmelse med utbildningen samt utnyttjade platser är alla olika sätt att mäta utbildningarnas resultat per utbildningsinriktning.

Bedömning av platsernas utveckling

Det nya underlaget avslutas med en bedömning av hur antalet platser per utbildningsinriktning kommer att utvecklas och hur många platser som kan beviljas för start 2025.

Bedömningen är inte ett facit över hur det kommer att bli. Antalet platser kan komma att bli lägre eller högre än bedömningen. Det beror på en mängd faktorer såsom bedömning av ansökningar, förändringar i vår omvärld och hur mycket statsbidrag eller särskilda medel som kan fördelas mellan alla utbildningsinriktningar.

Gruvor, stål- och metallproduktion

Denna områdesanalys omfattar de industriella utbildningsinriktningar som bidrar till kompetensförsörjningen för gruvor samt stål- och metallproduktionen.

Utbildningar med inriktning mot gruvindustrin	SUN-KOD 544ca
Produktionstekniker	SUN-KOD 521ce
Underhållstekniker	SUN-KOD 521cf
Automationstekniker	SUN-KOD 523fa
Processtekniker	SUN-KOD 524ds
Övriga utbildningar industri och verkstadsteknik	SUN-KOD 521cy

Utfall ansökan 2023

Utbildningsinriktningar	Ansökningar	Beviljade ansökningar
Utbildningar med inriktning mot gruvindustrin	2	1
Produktionstekniker	18	5
Underhållstekniker	15	9
Automationstekniker	16	11
Processtekniker	12	8
Övriga utbildningar industri och verkstadsteknik	1	0

Källa: MYH.

Pågående och beslutade platser per utbildningsinriktning och slutår. Färgmarkeringen visar vilka år som kommande beslut kan påverka.

Utbildningsinriktningar	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Utbildningar med inriktning mot gruvindustrin	70	70	40	40	20	
Produktionstekniker	442	471	412	267	79	
Underhållstekniker	162	230	380	320	190	
Automationstekniker	568	483	601	436	326	20
Processtekniker	491	416	501	351	265	70
Övriga utbildningar industri och verkstadsteknik	45	20	20			

Källa: MYH.

Platser som beviljas efter ansökan 2024 i huvudsak slutåret 2027 och framåt. Nya platser kan fyllas på vid varje ansökningstillfälle och på så vis byggs utflödet på framåt.

Det finns fler utbildningsinriktningar inom yrkeshögskolan utöver de som presenteras här som kan vara relevanta för kompetensförsörjningen för gruvor och stål- och metallindustrin. I områdesanalysen *Anläggning* beskrivs de utbildningsinriktningar som leder till arbete inom yrkesroller som kan behövas vid planering och anläggning av nya gruvor. I *Trafik och fordon* lyfts tekniker för tunga fordon. I *Energi – produktion och distribution av elkraft, värme och kyla* lyfts elkraftteknik. Dessutom finns ett stort utbildningsutbud inom it som också kan vara relevant med anledning av den ökande digitaliseringen. Här finns områdesanalyserna *Mjukvaruutveckling, It- och telekominfrastruktur, Säkerhet* samt *It – dataanalys, användbarhet och verksamhetsutveckling*.

Resultat från genomförda utbildningar

Examensgraden de tre senaste slutåren.

Utbildningsinriktningar	2020	2021	2022
Utbildningar med inriktning mot gruvindustrin	65 %	52 %	30 %
Produktionstekniker	68 %	61 %	52 %
Underhållstekniker	55 %	53 %	47 %
Automationstekniker	65 %	64 %	56 %
Processtekniker	66 %	68 %	68 %
Övriga utbildningar industri och verkstadsteknik	21 %
Totalt för yrkeshögskolan	72 %	70 %	67 %

Källa: SCB.

Prickade celler betyder att antalet observationer per utbildningsinriktning är för få för att resultat ska kunna visas.

Andel i arbete och arbetets överensstämmelse med utbildningen året efter examen (avser examinerade 2022).

	Andel i arbete, procent	Överensstämmelse arbete – utbildning		
		Helt/till största delen, procent	Till viss del, procent	Inte alls, procent
Produktionstekniker	97 ± 3	42 ± 9	39 ± 9	19 ± 7
Automationstekniker	92 ± 4	67 ± 8	27 ± 7	6 ± 4
Processtekniker	86 ± 6	63 ± 8	29 ± 8	8 ± 4
Totalt för yrkeshögskolan	89 ± 0	66 ± 1	25 ± 1	9 ± 0

Angivet med 95 procents konfidensintervall.

Källa: SCB och MYH.

En nyhet i årets områdesanalyser är att SCB på myndighetens uppdrag har tagit fram uppgift även för de utbildningsinriktningar som har haft för få svarande för att resultat ska kunna publiceras. För att åstadkomma detta har en sammanräkning av de tre senaste årens resultat gjorts. Genom denna metod kan myndigheten visa resultat även för underhållstekniker.

Andel i arbete och arbetets överensstämmelse med utbildningen helt eller till största delen året efter examen (avser examinerade 2020–2022).

	Andel i arbete, procent	Överensstämmelse arbete – utbildning		
		Helt/till största delen, procent	Till viss del, procent	Inte alls, procent
Underhållstekniker	90 ± 5	55 ± 9	33 ± 9	12 ± 6
Totalt för yrkeshögskolan	89 ± 0	65 ± 0	24 ± 0	10 ± 0

Angivet med 95 procents konfidensintervall.
Källa: MYH.

Andel outnyttjade platser per startår.

Utbildningsinriktningar	2021	2022	2023
Utbildningar med inriktning mot gruvindustrin	28 %	30 %	37 %
Produktionstekniker	26 %	33 %	31 %
Underhållstekniker	42 %	54 %	34 %
Automationstekniker	21 %	20 %	30 %
Processtekniker	22 %	19 %	24 %
Övriga utbildningar industri och verkstadsteknik	68 %	80 %	5 %
Totalt för yrkeshögskolan	9 %	12 %	11 %

Källa: MYH.

Reflektion över resultat från genomförda utbildningar

Examensgraden ligger under genomsnittet för yrkeshögskolan för merparten av utbildningsinriktningarna och uppvisar dessutom en sjunkande tendens. Ett undantag är processtekniker som ligger nära genomsnittet för yrkeshögskolan.

Andel i arbete är mycket högt för produktionstekniker och överstiger genomsnittet för yrkeshögskolan. Automationstekniker, underhållstekniker och processtekniker ligger ungefär i nivå med genomsnittet för yrkeshögskolan.

Vad gäller arbetets överensstämmelse med utbildningen, helt eller delvis, ligger automationstekniker, processtekniker och underhållstekniker ungefär i nivå med genomsnittet för yrkeshögskolan. Däremot ser överensstämmelsen mellan arbete och utbildning något sämre ut för produktionstekniker.

Utbildningsinriktningarna i denna områdesanalys har en mycket hög andel outnyttjade platser.

Slutsats

Utbildningsanordnare och medverkande arbetsliv behöver gemensamt arbeta för att öka examensgraden.

Efterfrågan på kompetens på 3–5 års sikt

Sverige har en berggrund som är rik på metalliska material. Det finns en lång historia av gruvbrytning och stålframställning i landet. Därtill har det växt fram ett antal världsledande företag för utrustning och system så som borrkronor för gruvbrytning och anläggningsmaskiner. Verksamheten finns i hela landet men de största klustren finns i norra Sverige och i Mellansverige.

Elektrifiering, digitalisering och automatisering driver efterfrågan på kompetens inom gruvor och stål- och metallproduktionen. Efterfrågan på metaller för elektrifiering och energiomställning är stor. Metaller är en förutsättning för solceller, batterier och elektronik. Det stål som produceras används i allt från kullager och turbiner till vindkraftverk. Prospektering för sällsynta jordartsmineraler, som behövs i batterier och elektronik, pågår på en rad platser runt om i Sverige.

Branschorganisationen Svemin representerar ett femtiotal företag för gruvor, mineral- och metallproduktionen. De största yrkeskategorierna inom gruvindustrin är bergarbetare (1 500), underhåll och reparation (1 000), processoperatör (650), anläggningsmaskinförare (600), maskinoperatörer (400) och industrielektriker (400).

Branschorganisationen Jernkontoret representerar järn- och stålindustrin. Här är de största yrkeskategorierna maskin- och processoperatörer (5 000), övriga operatörer (6 000) underhåll och reparation (1 000) och industrielektriker (600).

Svemin och Jernkontoret har tillsammans med Industriarbetsgivarna uppdaterat den kompetensfärdplan som publicerades 2019. Den nya rapporten heter *Gruv- och stålindustrins kompetensfärdplan – Kraftsamling för utbildning och kompetensförsörjning (2022)*. De pågående och planerade industrisatsningarna i norra Sverige lyfts särskilt i rapporten. Av rapporten framgår att det enligt beräkningar finns ett sammanlagt rekryteringsbehov i regionerna Norrbotten och Västerbotten fram till 2026 om drygt 11 000 personer. Gruvbolaget Boliden räknar med att behöva anställa 2 150 nya medarbetare fram till 2026. LKAB behöver ungefär lika många. H2 Green Steel beräknar behovet till 1 700 personer under samma period. Enligt Industrirådets rapport *Industrins kompetensbehov 2024–2027 (2024)* uppger nästan åtta av tio företag i övre Norrland att de har svårt att rekrytera.

I Industrirådets rapport *Industrin driver klimatomställningen (2023)* beskrivs att gruvnäringen beräknas stå för omkring 75 procent av investeringarna de kommande åren i Norrbottens och Västerbottens län. De satsningar som görs i norra Sverige är beroende av tillgång på elkraft. I samma rapport beskrivs att järn-, stål- och metallverk är den bransch som väntas öka sitt behov av el allra mest. Kartläggningen visar på en drygt femfaldig elanvändning 2030, från 7,5 till 40,6 TWh/år. Det huvudsakliga elbehovet kommer från nya anläggningar för fossilfri produktion av järnsvamp, där vätgas med ny teknik kan ersätta fossilt kol i reduktionen av järnmalm. Stål- och metallverk kommer även de att öka sin elanvändning genom elektrifiering av smältning och ökad elektrifiering för värmning inför bearbetning. Gruvnäringens elanvändning beräknas öka en och en halv gång, från 4,0 till 10,4 TWh/år till 2030. En översikt av yrkeshögskolans utbildningar inom elkraft finns att få genom områdesanalysen *Energi – produktion och distribution av elkraft, värme och kyla*.

Automations-, produktions-, process- och underhållsteknik

Grundläggande utbildning för arbete med industriell produktion sker framför allt via industri-tekniska och el- och energiprogrammet, men även via naturvetenskapsprogrammet och det tekniska programmet. Utbildning inom högskolan för de mer avancerade teknikerroller som yrkeshögskolan utbildar till här saknas i stort sett.

Enligt Industrirådets rapport *Industrins kompetensbehov 2024–2027 (2024)* är de mest efterfrågade kompetenserna i gruppen stora teknikföretag, i vilken gruvor, stål- och metall-industrin ingår automation, ledarskapsförmåga, produktionsledning och planering, miljö och hållbarhet samt kvalitetsteknik och metoder. Här kan yrkeshögskolans utbildningsutbud inom utbildningsinriktningarna automationstekniker och produktionstekniker vara relevant.

Det framkommer av *Gruv- och stålindustrins kompetensfärdplan – Kraftsamling för utbildning och kompetensförsörjning (2022)* att yrkeshögskoleutbildningar som ligger geografiskt nära gruv- och stålindustrins verksamheter utgör en viktig rekryteringsbas. Särskilt identifierade yrkesroller som det råder extrem brist på som kan komma från yrkeshögskolan är underhållstekniker och starkströmselektriker.

Yrkeshögskolan utbildar även till processtekniker, vilket också är en yrkesroll som är viktig för branschen. För arbete som processoperatör är dock oftast en gymnasieutbildning med relevant yrkesexamen tillräckligt.

För mer information om efterfrågan inom automations-, produktions-, process- och underhållsteknik hänvisas till områdesanalysen *Industriell produktion*.

Utbildningar med inriktning mot gruvindustrin

Inom denna utbildningsinriktning ryms utbildningar som handlar om berg- och anläggnings-teknik och bergmaterial.

Övriga utbildningar industri och verkstadsteknik

Inom denna utbildningsinriktning ryms utbildningar som handlar om metall och verkstadsindustri.

Kompetensutveckling för yrkesverksamma inom gruvor, stål- och metallindustrin

YH-kurser kan vara relevanta för kompetensutveckling av redan yrkesverksamma. Enligt uppgift i *Gruv- och stålindustrins kompetensfärdplan – Kraftsamling för utbildning och kompetensförsörjning (2022)* innebär de förändrade tillverkningsprocesserna och det växande inslaget av automation och digitalisering kanske än större behov av att befintliga medarbetare fortbildas och ges möjlighet att axla nya roller. Till exempel medför automatisering ett ökat behov av medarbetare som kan se verksamheten utifrån ett helhetsperspektiv. Det finns också behov av personer som kan kombinera olika teknikområden. Enligt kompetensfärdplanen efterfrågas särskilt hybridkompetens inom produktions- och materialteknik kombinerat med maskinteknik, elektronik eller it.

I tabellen nedan visas antalet beviljade YH-kurser inom en rad utbildningsinriktningar som kan vara relevanta. Sedan starten 2020 har det beviljats YH-kurser i maskininlärning, digitalisering och metodförbättringar inom produktion, automation och ellära inom underhåll, smart underhåll, PLC och robotprogrammering, pressgjutning – lättmetall och sandgjutning – järn och stål för att nämna några. Kurserna ska vara flexibla i sitt upplägg så att det ska vara enkelt att ta del av dem.

Platser per startår	2020	2021	2022	2023	2024	Totalsumma
Dataanalys och datavetenskap				30		30
Robotautomation	30					30
Automationstekniker		93	238	195	75	601
Processtekniker	140	60		40	50	290
Produktionstekniker	180	280		183	40	683
Underhållstekniker	40	100		25		165
Övriga utbildningar industri och verkstadsteknik			40	60		100

Källa: MYH.

Regionalt utbud och regional efterfrågan

Nedanstående tabeller visar antal platser som avslutas per år i respektive region/län. Antal platser innebär tillgängliga utbildningsplatser och det är inte säkert att det motsvarar antal personer som examineras.

Utbildning med inriktning mot gruvindustrin. Antal platser per region/län och slutår. Färgmarkeringen visar vilka år kommande beslut kan påverka.

Platser per län	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Norrbotten	25	25	20	20	20	
Värmland	45	45	20	20		

Källa: MYH.

Utbildning till produktions tekniker. Antal platser per region/län och slutår. Färgmarkeringen visar vilka år kommande beslut kan påverka.

Platser per län	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Blekinge	20					
Dalarna	30	24	24	24		
Jönköping		20	20	20		
Jönköping och Kronoberg*	35		40	20	20	
Kalmar	25	25	23	23		
Kronoberg	25	45	20	20		
Norrbotten	20	20	20			
Skåne	45	45	25			
Stockholm	15	15				
Sörmland, Värmland och Västmanland*	25					
Västerbotten	55	73	73	73	24	
Västernorrland		40	20			
Västra Götaland	127	144	147	87	35	
Östergötland	20	20				

* Uppgifterna bygger på att flera orter har uppgetts i ansökan. Det är inte säkert att utbildning kommer att genomföras på samtliga av dessa orter.

Källa: MYH.

Utbildning till *underhållstekniker*. Antal platser per region/län och slutår. Färgmarkeringen visar vilka år kommande beslut kan påverka.

Platser per län	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Dalarna	20	20	20	20	20	
Halland			20			
Jönköping	20	20	20	20		
Kronoberg	15	15	30	45	30	
Norrbottn		20	20	20		
Skåne		30	30	30		
Stockholm	40	40	70	50	50	
Uppsala		20	20	20		
Västerbotten och Västernorrland*	20	20	20			
Västernorrland			20	20	20	
Västernorrland och Västra Götaland*			20	20	20	
Västmanland	15		15			
Västra Götaland	32	25	25	25		
Östergötland		20	50	50	50	

*Uppgifterna bygger på att flera orter har uppgetts i ansökan. Det är inte säkert att utbildning kommer att genomföras på samtliga av dessa orter.

Källa: MYH.

Utbildning till *automationstekniker*. Antal platser per region/län och slutår. Färgmarkeringen visar vilka år kommande beslut kan påverka.

Platser per län	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Blekinge	20	20	20	20	20	
Dalarna, Gävleborg och Jämtland*			32	32	32	
Gävleborg och Skåne*	35					
Halland, Kronoberg och Västra Götaland*	30		30			
Jönköping	80	60	60	60	20	
Jönköping och Kalmar*			20	20		
Kalmar	20	20	20			
Norrbottnen	25	45	45	45	45	
Skåne	54	74	79	79	59	
Skåne och Västra Götaland*		20	20			
Stockholm	35					
Södermanland	20	20	20	20	20	20
Värmland	20	20	20			
Värmland och Västra Götaland*	35	35				
Västerbotten	50	55	55	30		
Västmanland	20	20	20			
Västra Götaland	64	64	95	65	65	
Örebro	30		35	35	35	
Östergötland	30	30	30	30	30	

*Uppgifterna bygger på att flera orter har uppgetts i ansökan. De är inte säkert att utbildning kommer att genomföras på samtliga av dessa orter.

Källa: MYH

**Utbildning till *processtekniker*. Antal platser per region/län och slutår.
Färgmarkeringen visar vilka år kommande beslut kan påverka.**

Platser per län	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Halland	30					
Halland och Västra Götaland*	20		20			
Kalmar		20	20			
Kalmar och Kronoberg*	20					
Norrbottnen	20	20	20			
Norrbottnen och Västernorrland*			20	20	20	
Skåne	55	55	55			
Skåne och Blekinge*	22	22	22	22	22	
Stockholm	70	95	60	60	60	
Stockholm och Västra Götaland*			20	50	50	50
Stockholm, Gävleborg, Norrbotten och Sörmland*			70	35	35	
Uppsala	20	20	20	20	20	20
Värmland	18	18	18	18	18	
Värmland och Västra Götaland*			25	25		
Värmland och Gävleborg*			20	20	20	
Västerbotten	30					
Västernorrland	20	20	20	20	20	
Västmanland	20					
Västra Götaland	81	81	26	26		
Örebro	35	35	35	35		
Östergötland	30	30	30			

*Uppgifterna bygger på att flera orter har uppgetts i ansökan. Det är inte säkert att utbildning kommer att genomföras på samtliga av dessa orter.

Källa: MYH.

Utbildning till övriga utbildningar industri och verkstadsteknik. Antal platser per region/län och slutår. Färgmarkeringen visar vilka år kommande beslut kan påverka.

Platser per län	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Övriga utbildningar industri och verkstadsteknik	45	20	20			
Värmland	45	20	20			

Källa: MYH.

Regionalt utvecklingsansvariga

Myndigheten för också en dialog med de regionalt utvecklingsansvariga (RUA). Regionerna besvarar varje år en enkät som myndigheten skickar ut gällande efterfrågan på kompetens för de olika utbildningsinriktningarna inom yrkeshögskolan. Det utbud som regionerna har svarat på var det som gällde 2023 och nya platser kan ha tillkommit sedan dess. Att en region inte har svarat på vilka behov som föreligger behöver inte betyda att det saknas efterfrågan på kompetens inom en utbildningsinriktning. Nedan presenteras en kort sammanfattning av de behov som kanske särskilt berör gruvor samt stål- och metallindustrin.

Utbildningar med inriktning mot gruvindustrin

Region Norrbotten har svarat att det finns ett behov av att öka utbildningsplatserna mycket, framför allt på grund av gruv- och stålindustrins betydelse i länet. Gruvnäringen bedöms ha ett ständigt kompetensbehov och tar många resurser i länet i anspråk. Behovet är emellertid geografiskt centrerat till malmfälten och då främst runt de aktiva industrierna och företagen.

Det är stor efterfrågan på framför allt automationstekniker i Norrbotten menar regionen. Men för att kunna utveckla de mest relevanta utbildningsinsatserna behövs samverkan med industrin, samt möjlighet till att läsa på distans för att locka fler studenter.

Region Uppsala län svarar att de är i behov av tekniker- och ingenjörskompetens dels med anledning av slutförvar i norra Uppland dels med anledning av en nystartad gruvdrift.

Region Värmland har svarat att nivåerna avseende utbildningsplatser bör bibehållas.

Produktionstekniker

11 av de regioner som har ett utbud inom produktionsteknik har uppgett öka, öka mycket eller bibehåll antalet utbildningsplatser. De som har angett öka eller öka mycket är de tre storstadsregionerna samt regionerna Blekinge, Norrbotten, Kalmar län, Jönköpings län, Västerbotten och Östergötland. Region Uppsala län, som saknar YH-utbildning inom produktionsteknik, framför att det finns ett stort behov inom industrin i norra Uppland inom bland annat produktionsteknik, underhållsteknik och automationsteknik med anledning av

pensionsavgångar och expansioner. Man upplever även viss konkurrens med norra Sverige om platsattraktivitet och kompetens. Regionerna Gotland och Halland har också angett behov av produktionstekniker.

Underhållstekniker

Flera regioner har svarat antingen bibehåll, öka eller öka mycket vad gäller utbildningsplatser inom underhållsteknik. Det är regionerna Uppsala län, Skåne, Dalarna, Västmanland, Östergötland, Kronoberg, Jönköpings län, Västerbotten och Västra Götalandsregionen. Region Örebro län, som saknar utbud, har svarat att det behövs utbildning i regionen.

Automationstekniker

Flertalet av regionerna har svarat bibehåll, öka eller öka mycket när det gäller platser inom automationsteknik. Det är hela 16 av 21 regioner som svarar och efterfrågan på kompetens är utbredd över landet.

Processtekniker

Även inom processteknik har flertalet av de regioner som har ett utbud av utbildningar svarat bibehåll, öka eller öka mycket när det gäller utbildningsplatserna. Det är 15 av 21 regioner som svarar detta. De som anger öka eller öka mycket är de tre storstadsregionerna samt regionerna Blekinge, Norrbotten, Kalmar län, Uppsala län, Västmanland och Örebro län.

Även region Jämtland Härjedalen, som idag saknar utbildningsutbud, uppger behov. Behoven inom processteknik är breda och stora då det är flera olika branscher som behöver denna typ av kompetens.

Övriga utbildningar industri och verkstadsteknik

Region Värmland har svarat att branschens behov av utbildningsplatser består.

Bedömning av utvecklingen för nya platser med start 2025

Sammantaget visar områdesanalysen på att YH-utbildning kan fylla en viktig funktion för branschen och då i synnerhet om de förläggs nära verksamheterna. Särskilt fokus finns på automations-, process-, och underhållskompetens. Därutöver bedöms YH-kurser ha en stor potential för vidareutbildning av befintlig personal.

Samtidigt som utbudet av utbildningar kanske behöver öka finns stora utmaningar med de utbildningar som redan finns i form av outnyttjade platser och låg examensgrad.

Utbildningar med inriktning mot gruvindustrin

Vid bibehållen dimensionering kan cirka 25 nya platser beviljas.

Produktionstekniker

Vid bibehållen dimensionering kan cirka 50–75 nya platser beviljas.

Underhållstekniker

Vid bibehållen dimensionering kan cirka 50–75 nya platser beviljas.

Automationstekniker

Vid bibehållen dimensionering kan cirka 150 nya platser beviljas.

Processtekniker

Bedömningen är att nuvarande dimensionering svarar mot det behov av kvalificerad kompetens som behövs inom processindustrin från yrkeshögskolan totalt sett. En bibehållen dimensionering innebär att cirka 150–175 nya platser kan beviljas.

Övriga utbildningar industri och verkstadsteknik

Vid bibehållen dimensionering kan cirka 25–50 nya platser beviljas.

DEFINITIONER

Andel i arbete	<p>De examinerades sysselsättning följs upp årligen via en enkät. Det huvudsakliga syftet är att ta reda på hur stor andel av de examinerade som har ett arbete året efter examen och hur väl arbetet överensstämmer med utbildningen.</p> <p>Andel i arbete avser examinerade som har uppgett att de har arbete året efter sin examen. Studerande på utbildningar som inte ger examen eller som inte har tagit examen ingår inte i undersökningen.</p>
Arbetets överensstämmelse med utbildningen	<p>Arbetets överensstämmelse med utbildningen, för examinerade som uppgett att de har ett arbete året efter sin examen, mäter hur väl arbetet överensstämmer med utbildningen enligt tre indelningar: helt eller till största delen, till viss del eller inte alls.</p> <p>Studerande på utbildningar som inte ger examen eller som inte har tagit examen ingår inte i undersökningen.</p>
Examensgrad	<p>Statistiska centralbyrån (SCB) är ansvarig för officiell statistik om yrkeshögskolan. Den officiella statistiken innehåller bland annat statistik om examinerade och examensgrad.</p> <p>Examensgrad beräknas som andel examinerade av antagna som bedrivit studier på utbildningar som ger examen.</p> <p>Examinerade avser antagna som har uppfyllt alla villkor för examen. Examinerade hänförs till det slutår som en utbildningsomgång har.</p> <p>För examinerade finns en eftersläpning i statistiken på grund av sena kompletteringar. Uppgifter för det senaste referensåret redovisas därför i november.</p>
Konfidensintervall	<p>Eftersom svarsbortfall förekommer är statistiken behäftad med viss osäkerhet. De redovisade procenttalen är därför skattningar med ett 95-procentigt konfidensintervall, vilket innebär att det sanna värdet ligger inom ett visst intervall med 95 procents säkerhet. Intervallet skrivs ut bredvid punktskattningen (andelen) med symbolen \pm, till exempel 90 ± 2. Det betyder att det sanna värdet, med 95 procents säkerhet ligger mellan 88 och 92 procent (SCB).</p>
Outnyttjade platser	<p>Outnyttjade platser avser summan av inställda platser och outnyttjade platser tre veckor efter start på varje enskild utbildningsomgång.</p>
SUN-inriktningar	<p>Svensk Utbildningsnomenklatur (SUN) är en klassificering av utbildningar som SCB ansvarar för. Den är en standard för klassificering av enskilda utbildningar samtidigt som den utgör ett system för aggregering av utbildningar till större grupper. Varje utbildning grupperas efter SUN-inriktning. Den mest aggregerade nivån är en position (en siffra). Den mest detaljerade nivån är fyra positioner (tre siffror och en bokstav).</p> <p>Myndigheten för yrkeshögskolan behöver dock kunna gruppera utbildningarna efter en mer detaljerad indelning än den officiella. Därför har myndigheten gjort en egen utvidgning av SUN genom att skapa en femte position bestående av ytterligare en bokstav. Syftet med den lokala utvidgningen är att komma närmare yrken och yrkesroller.</p>

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Myndigheten för yrkeshögskolan
Box 145, 721 05 Västerås
www.myh.se